

Kvalitetsrapport

Utbildning, arbete och näringsliv Läsåret 2017-2018

2019-03-28

Utbildningsförvaltningen

0911-69 60 00

www.pitea.se

www.facebook.com/pitea.se

Piteå kommun

Sammanfattning

Piteå kommuns skolväsende uppvisar generellt goda resultat över tid och står sig väl i en nationell jämförelse. Exempel på det är att förskolan håller en hög kvalitet och service gentemot medborgarna, fritidshemmet är väl rustat med pedagogisk kompetens och en stor andel elever når kunskapskraven i grundskolan och klarar av gymnasieskolan på tre år. Det finns underlag för att konstatera åtminstone två faktorer som leder till att Piteå är en framgångsrik skolkommun: en stor andel behöriga lärare och relativt gynnsamma socioekonomiska förhållanden. I matematik och engelska ligger Piteås elever relativt högt. Däremot verkar det finnas förbättringspotential när det gäller svenska som andraspråk, vilket ökar i relevans eftersom att allt fler elever läser ämnet.

Innehåll

1	
Inledning	3
Nulägesbedömning	5
Förskolan	8
Fritidshemmet.....	10
Förskoleklassen	11
Grundskolan	12
Årskurs 1	13
Årskurs 3	15
Årskurs 6	17
Årskurs 9	19
Grundsärskolan.....	22
Gymnasieskolan	23
Gymnasiesärskolan.....	27
Återkoppling kring tidigare uppdrag	28
Ledningsgruppens rekommendation	31

Inledning

Varför skrivs den här rapporten?

Enligt skollagstiftningen ansvarar Piteå kommun som huvudman för att planera, följa upp och utveckla utbildningen, vilket också ska göras på enhetsnivå.¹ Utvecklingsarbetet ska ske med utgångspunkt i nationella mål. Kommunfullmäktige har huvudmannansansvaret inför staten, men Barn- och utbildningsnämnden ska fullgöra huvudmannans uppgifter och är därmed operativt ansvarig i kommunens utvecklingsarbete inom utbildningsverksamheten.² Den här rapporten skrivs i syfte att bidra till att ge goda förutsättningar för barnens och elevernas utveckling och lärande.³ Den presenterar skolväsendets resultat och processer inom målområdet och gör en sammanfattande och framåtblickande analys av vilka behov som finns. Den bidrar därigenom till att huvudmannen kan fatta informerade beslut för att fördela resurser efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov.⁴

Mål och nyckeltal

Figur 1. Nyckeltal och utfall 2018 inom Utbildning, arbete och näringsliv. Källa för nyckeltalens utfall: Kolada.

Nyckeltal	Periodicitet	Kvinnor	Män	Utfall 2018	Utfall motsvarande period 2017	Utfall motsvarande period 2016
Gymnasieelever som gått över till universitet/högskola direkt efter avslutad gymnasieutbildning, högskoleförberedande program kommunala skolor, andel (%)	År	- ⁵	-	-	31 %	24 %
Gymnasieelever som gått över till universitet/högskola direkt efter avslutad gymnasieutbildning, yrkesprogram kommunala skolor, andel (%)	År	-	-	-	2,6 %	2,7 %

¹ 4 kap. 3-4 § skollagen (2010: 800)

² 2 kap. 2 § skollagen (2017:759)

³ 1 kap. 4 § skollagen (2010: 800)

⁴ 2 kap. 8b § skollagen (2018:608)

⁵ - = data i Kolada saknas

Nyckeltal	Periodicitet	Kvinnor	Män	Utfall 2018	Utfall motsvarande period 2017	Utfall motsvarande period 2016
Andel 20-64 år med eftergymnasial utbildning, % (Jmf. Gymnasieskola)	År	-	-	-	35 %	35 %
Antal elever vid kommunens gymnasieskolor som deltar i UF-företag	År	64	128	192	172	164
Andel elever i åk 6 som uppnår kunskapskraven i alla ämnen (som eleven läser), hemkommun, % (Jmf. Grundskola)	År	88 %	85 %	86 %	90 %	91 %
Andel elever i åk 9 som uppnår kunskapskraven i alla ämnen, hemkommun, % (Jmf. Grundskola)	År	89 %	80 %	84 %	85 %	89 %
Meritvärde i åk 9 (Jmf. Grundskola)	År	248	222	234	234	237
Betygspoäng efter avslutad gymnasieutbildning, högskoleförberedande program kommunala skolor	År	15	13,4	14,3	14,5	14,2
Betygspoäng efter avslutad gymnasieutbildning, yrkesprogram kommunala skolor	År	14	13	13,74	13,47	13,09

Nulägesbedömning

Här ges en övergripande analys av Piteås generellt goda resultat i ett nationellt perspektiv och senare i rapporten analyseras resultaten per skolform.

Två viktiga faktorer för en god måluppfyllelse

Det finns statistiskt underlag för att konstatera åtminstone två faktorer som bidrar till att Piteå är en framgångsrik skolkommun: en stor behörighet bland lärarna och relativt goda socioekonomiska förhållanden⁶.

Lärarnas utbildning och behörighet

Både jämfört med rikets och länets kommunala huvudmän har Piteå en god utbildningsnivå bland personalen. I förskolan har 66 % en pedagogisk högskoleexamen, vilket ligger 10 % respektive 20 % över länet och riket.⁷ I grundskolan har 97 % av lärarna pedagogisk högskoleexamen vilket är snudd på bäst av landets alla kommuner.⁸ 84,3 % av lärarna har en lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne, vilket också är mycket bra i en nationell jämförelse.⁹

I gymnasieskolan har 87 % en lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne, vilket ligger strax över riksgenomsnittet.¹⁰ Med tanke på att en relativt stor andel av gymnasielärarna undervisar på yrkesprogrammen där det inte är samma behörighetskrav som på högskoleförberedande program (där räknas yrkeserfarenhet och hantverkskompetens i större utsträckning) är det en mycket god total behörighetsnivå. Att så många av Piteås lärare är behöriga bidrar troligen till goda kunskapsresultat.

Gynnsamma socioekonomiska förutsättningar

Piteå är en socioekonomiskt stark kommun utifrån medborgarnas sysselsättning, inkomst och utbildningsbakgrund. SKL:s socioekonomiska sorteringsnyckel ger en indikation om den relativa risken (1 = låg risk, 8 = hög risk) för ekonomiskt bistånd jämfört med landets kommuner i stort. Piteå ligger i grupp 2 (se figur 2), vilket är

⁶ Socialstyrelsen (2018): Öppna Jämförelser av ekonomiskt bistånd. Se även Statisticons (2018) presentation Social kompass Piteå.

⁷ Kolada: Årsarbetare i förskolan med pedagogisk högskoleexamen, andel (%).

⁸ Kolada: Lärare med pedagogisk högskoleexamen i kommunal grundskola, (%)

⁹ Kolada: Lärare (heltidstjänster) med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne i grundskola, kommunala skolor, andel (%)

¹⁰ Kolada: Lärare (årsarbetare) med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne i gymnasieskola, kommunala skolor, andel (%)

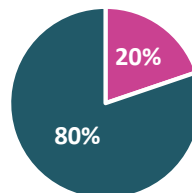

bättre än 80 % av landets kommuner. Nyckeltalet är baserat på invånarnas anknytning till arbetsmarknaden och inkomstnivå.¹¹

Föräldrarnas utbildningsbakgrund är en socioekonomisk faktor som har ett starkt samband med elevernas resultat – inte bara utifrån föräldrarnas akademiska färdigheter utan också utifrån de ökade chanserna till arbete, en stabil inkomst och därigenom trygghet och hälsa. Ungefär 20 procentenheter fler elever klarar kunskapskraven i åk 9 lokalt, regionalt och nationellt om de tillhör gruppen som har föräldrar med eftergymnasial utbildning.¹² Piteå tillhör med råge de 25 % av kommunerna i landet vars elever har störst andel föräldrar med eftergymnasial utbildning.¹³ Variationerna mellan kunskapsresultaten i Piteås skolor har ett ganska starkt samband med variationen i föräldrarnas utbildningsbakgrund, vilket figur 3 visar. Det betyder inte att elever med föräldrar som har gymnasial utbildning alltid lyckas sämre, men på gruppnivå och över tid är detta samband väl beforskat.

Det här bekräftar vikten av att huvudmannen fortsätter arbetet mot segregation inom kommunen, vilket inleddes under 2018 genom en kartläggning och analys av Piteås sociala landskap (genom det så kallade SoLa-projektet). Men så länge det finns socioekonomiska skillnader mellan olika geografiska områden både på nationell och lokal nivå är också förskolans och skolans kompensatoriska uppdrag av stor betydelse. Tack vare statsbidraget för en likvärdig skola ger Barn- och utbildningsnämnden riktat stöd till två skolenheter, frånvaroteam, nyanlända barn och elever, barn och elever med autismspektrumtillstånd och till arbetet med kartläggning i förskoleklass.

Figur 2. Andel kommuner i socioekonomisk sorteringsgrupp 1-2 samt 3-8

- Grupp 1-2 (där Piteå kommun ingår)
- Grupp 3-8

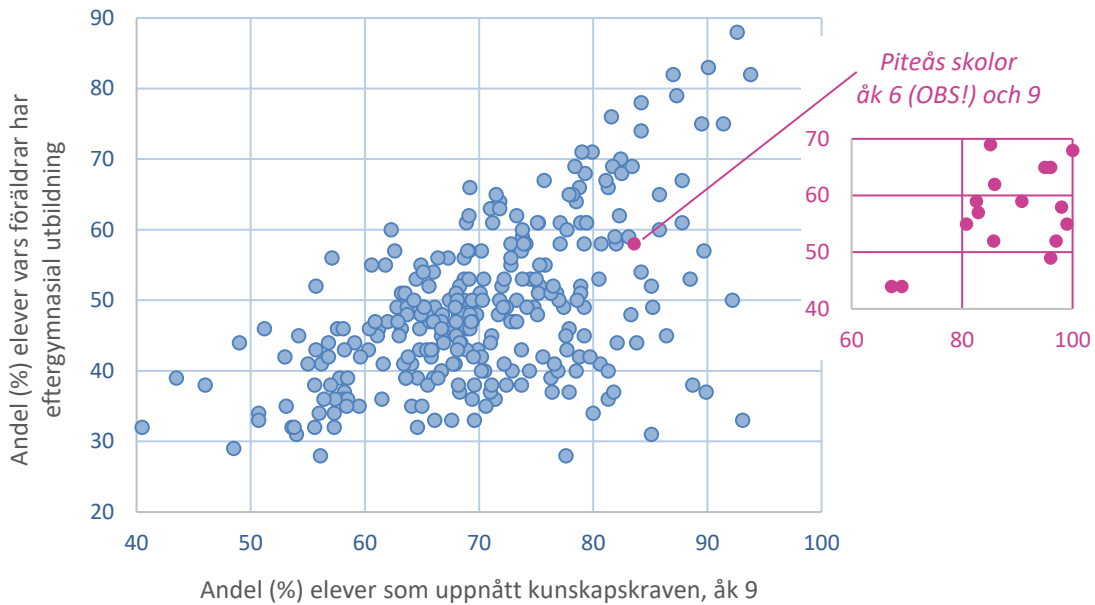
¹¹ Kolada: Socioekonomisk sorteringsnyckel (U31900)

¹² Skolverket: Andel (%) elever som klarar kunskapskraven, med föräldrar med gymnasial/eftergymnasial utbildning

¹³ Kolada: Elever vars föräldrar har eftergymnasial utbildning, kommunal grundskola, andel (%)

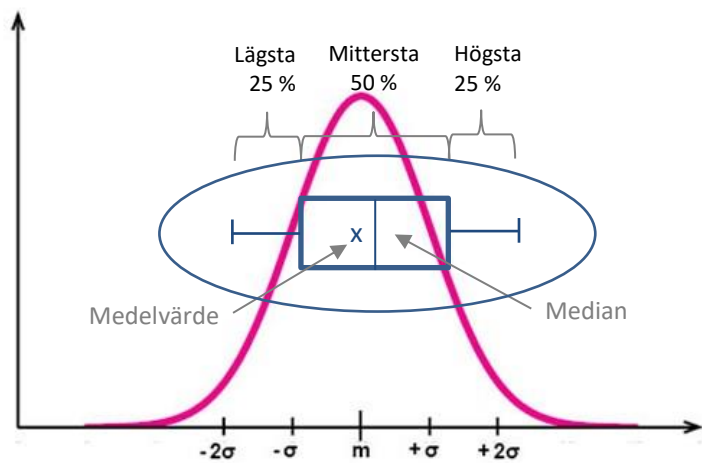
Figur 3. Samband mellan andel föräldrar med eftergymnasial utbildning och andel elever som klarat kunskapskraven. Läsåret 2017/2018. Källa: Kolada.

Förklaring av lådagram

Figur 4. Förklaring av ett lådagram

Piteå har som tidigare konstaterats goda kunskapsresultat i ett nationellt perspektiv. För att utöka analysen är det värdefullt att jämföra kommunens resultat med alla kommuners placering i en typ av ranking. I det här syftet kommer *lådagram* att

användas i den här rapporten. I figur 4 förklaras hur ett lådagram (blå) fungerar med hjälp av en fördelningskurva (rosa). SKL använder den här indelningen i Jämföraren där de rankar Sveriges kommuner.¹⁴

¹⁴ Se Piteå's resultat genom att gå in på www.kolada.se och välja kommun i Jämföraren.

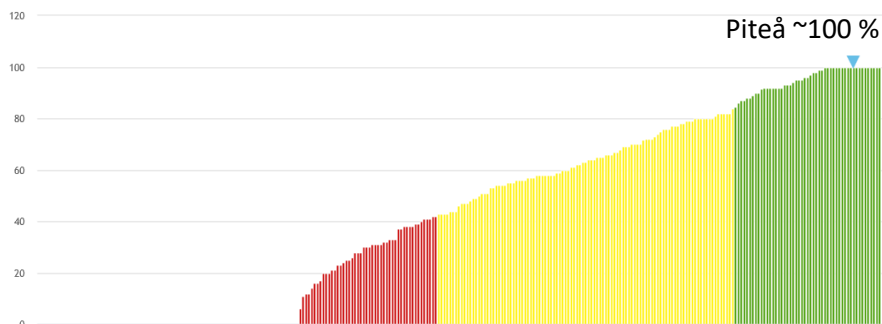
Förskolan

Kommunal förskola ett attraktivt val

Det har aldrig funnits så många barn i Piteås förskola som det gör nu; 89 % av kommunens barn i åldrarna 1-5 år går i förskolan¹⁵ varav 93 % är i kommunal regi.¹⁶ Det är mer än för de flesta av landets kommuner och även mer än för andra mindre städer/tätorter. Andelen förskolebarn har växt med 25 procentenheter sedan millennieskiftet (och samma proportionella ökning har skett i genomsnittskommunen).¹⁷

Att förskoleverksamheten växer innebär förstås utmaningar när det gäller att hålla samma goda kvalitet och service gentemot sökande till förskoleplats, men fortfarande får nästan alla sökande plats utifrån önskat placeringsdatum och där ligger Piteå i topp bland landets kommuner.¹⁸ Däremot är det inte säkert att platsen erbjuds inom nära avstånd till bostaden eller jobbet. Figur 5 nedan visar rangordnade staplar för landets alla kommuner (rött = lägsta 25 %, gult = mittersta 50 %, grönt = högsta 25 %).

Figur 5. Andel (%) barn som får plats på önskat placeringsdatum.
Källa: SCB via Kolada

Personaltätheten med i genomsnitt fem barn per årsarbetare har bibehållits över tid och ligger i nivå med läns- och riksnivån för kommunala förskolor.¹⁹ Andelen årsarbetare med pedagogisk högskoleexamen är 66 %, vilket ligger 10 % respektive

¹⁵ Kolada: Barn 1-5 år inskrivna i förskola, andel (%) (N11800). Antal barn 1-5 år inskrivna i förskola dividerat med antal barn 1-5 år. Avser förskolor i kommunen, oavsett regi

¹⁶ Skolverkets Jämförelsetal: Barn, andel (%) i kommunal regi

¹⁷ Kolada: Barn 1-5 år inskrivna i förskola, andel (%)

¹⁸ Kolada: Plats på förskola på önskat placeringsdatum, andel barn (%) (U11401). Piteås resultat har inte beräknats exakt utan är en ungefärlig uppskattning av placeringsansvarig.

¹⁹ Kolada: Inskrivna barn per årsarbetare i förskolan

20 % över länet och riket.²⁰ Piteå tillhör också de 25 % bästa kommunerna vad gäller medborgarnas nöjdhet med förskolan.²¹

Fokus på språk och kommunikation

Begreppet *undervisning* är ett nytt inslag i förskolans reviderade läroplan där det står att: ”undervisning innebär att stimulera och utmana barnen med läroplanens mål som utgångspunkt och riktning, och syftar till utveckling och lärande hos barnen.”²² Själva företeelsen är dock inte ny då förskolan bedrivit undervisning i olika former under lång tid. I läroplanen för förskolan står det även att:

Utbildningen i förskolan ska utvecklas så att den svarar mot de nationella målen. Huvudmannen har ett ansvar för att så sker. Rektorns ledning samt förskollärares ansvar för att undervisningen bedrivs i enlighet med målen i läroplanen och arbetslagets uppdrag att främja barns utveckling och lärande är förutsättningar för att utbildningen ska utvecklas och hålla hög kvalitet. En sådan utveckling kräver att rektorn och alla som ingår i arbetslaget systematiskt och kontinuerligt dokumenterar, följer upp, utvärderar och analyserar resultaten i utbildningen.²³

Rektorerna har fått rapportera sin övergripande pedagogiska analys kring läroplanens målområde *utveckling, omsorg och lärande* i sina förskoleområden utifrån frågeställningarna: ”Vad är det vi ser bland barnen/eleverna som visar en hög måluppfyllelse? Vad är det vi har och/eller gör som vi tror bidrar till det?” och ”Är det något vi ser som visar en låg måluppfyllelse? Vad bedömer vi att det beror på och vad kan vi göra åt det?”.

Svaren visar att språk och kommunikation är det största fokusområdet. En rektor har tidigare haft språk och kommunikation i fokus och övergått till naturvetenskap. De flesta, om än inte ännu alla, utgår ifrån vad de ser hos barnen i sin analys. Rektorerna fick även beskriva sin utvecklingsinriktning inför innevarande läsår och ett ordmoln (där de vanligaste begreppen är störst) ger vid handen att det finns en stor kompetens och utvecklingsambition.

²⁰ Kolada: Årsarbetare i förskolan med pedagogisk högskoleexamen, andel (%)

²¹ Kolada: Nöjd Medborgar-Index - Förskolan (U11400)

²² Lpfö 18 (2018), 1. Förskolans värdegrund och uppdrag, Förskolans uppdrag, Helhetssyn

²³ Lpfö 18 (2018), 1. Förskolans värdegrund och uppdrag, Förskolans uppdrag, Varje förskolas utveckling

Figur 6. Förskolans utvecklingsinriktning läsåret 2018/2019.

Utifrån allt det ovanstående dras slutsatsen att den kommunala förskolan i Piteå håller en mycket god kvalitet. Kommunfullmäktiges riktade mål till Barn- och utbildningsnämnden om att den kommunala förskolan ska vara ett attraktivt val kan därmed anses vara helt uppfyllt.

Fritidshemmet

Goda förutsättningar för kvalitet

54 % av barn i åldrarna 6-12 år är inskrivna i fritidshem och det är ungefär genomsnittet för kommuner i Sverige.²⁴ Precis som i förskolan har andelen barn i fritidshem ökat markant under de senaste dryga 20 åren. Här har Piteå verkligen lyckats med kompetensförsörjningen; som personalrapporten visade har 76 % av personalen en pedagogisk högskoleexamen, vilket i princip är i topp i landet (andelen i riket är 41 %).²⁵ Personaltätheten är också exceptionellt god i ett nationellt perspektiv – i genomsnitt 16,5 elever per heltidstjänst jämfört med rikets 20,6 – vilket ger goda förutsättningar för en god kvalitet i fritidshemmet.²⁶ Den har sänkts marginellt sedan 2004 (ungefär två elever fler per heltidstjänst). Det går 38 elever per avdelning, vilket är en ökning med fyra elever per avdelning sedan 2009.²⁷

²⁴ Kolada: Barn 6-12 år inskrivna i fritidshem, andel (%)

²⁵ Kolada: Årsarbetare i fritidshem med pedagogisk högskoleexamen, andel (%)

²⁶ Kolada: Inskrivna barn/årsarbetare i fritidshem, antal

²⁷ Skolverket: Personaltäthet, antal elever per anställd, kommunal regi

I fritidshemmet ska arbetet vara situationsstyrt, upplevelsebaserat och grupporienterat och det centrala innehållet i undervisningen ska kretsa kring fyra delar: (1) språk och kommunikation, (2) skapande och estetiska uttrycksformer, (3) natur och samhälle samt (4) lekar, fysiska aktiviteter och utevistelse.²⁸ Rektorererna har ombetts att svara på frågan ”på vilket sätt kompletterar fritidshemmet det pedagogiska uppdraget i skolan?”. Dessutom ombads de att beskriva fritidshemmets utvecklingsinriktning inför läsåret 2018/2019.

Ungefär hälften av rektorerna för fritidshem har svarat. Eftersom frågan till dem är öppet ställd har de berört olika aspekter av verksamheten, vilket talar om vad som är viktigt för just dem. Men alla hänvisar inte till styrdokumentet kring undervisningens innehåll och de som gör det hänvisar bara till en eller två delar av det centrala innehållet, vilket gör att det inte är möjligt att dra några belagda slutsatser kring undervisningens kvalitet.

Förskoleklassen

Goda förutsättningar för kvalitet

Förskoleklassen i Piteå har en mycket god personaltäthet samt välutbildad personal.²⁹ Piteås förskoleklass har alltså goda förutsättningar för en undervisning av hög kvalitet. Rektorererna har fått anvisningen ”Här lyfter ni de viktigaste resultaten ni ser inom förskoleklassen och vad ni tror att resultaten beror på.” Dessutom ombads de att beskriva förskoleklassens utvecklingsinriktning inför läsåret 2018/2019.

Sju av tio rektorer har rapporterat och fyra av dem nämner resultat som kopplas ihop med arbetssätt. Resultaten handlar bl.a. om vad de sett hos eleverna genom språklig kartläggning enligt *Bornholmsmodellen* och matematisk kartläggning enligt *Förstå och använda tal – en handbok*, utgiven genom Nationellt centrum för matematikundervisning. Annars talas mycket om elevernas sociala förmåga och även den har analyserats i viss utsträckning. Ett par av rektorerna lyfter att lärarna deltar i Skolverkets fortbildningsmaterial kring specialpedagogik där inkludering av alla elever är ett centralt begrepp. Med tanke på den låga svarsfrekvensen och det fragmenterade innehållet i svaren bildar det inte ett tillräckligt underlag för att ge en samlad bild av kvaliteten inom Piteås förskoleklass.

²⁸ Skolverket (2011): Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, kap. 4. Fritidshemmets syfte och centrala innehåll.

²⁹ Kolada, tidigare i *Kvalitetsrapport Personal 2018*, Utbildningsförvaltningen

Redan i förskoleklass ska elevens språkliga medvetenhet och matematiska tänkande kartläggas med hjälp av ett nytt kartläggningsmaterial, *Hitta språket* och *Hitta matematiken*. Skolverket publicerade materialet i juli 2018 och användandet av det ska bli obligatoriskt från och med höstterminen 2019. Under läsåret 2018/2019 har två personer i organisationen uppdraget att implementera kartläggningsmaterialet till alla pedagoger som har ansvar för förskoleklasserna. Det tas emot mycket bra i organisationen så inför 1 juli 2019 är pedagogerna väl förtrodda med kartläggningsmaterialet.

Grundskolan

Små skolor och välutbildad personal

För 15 år sedan fanns närmare 5000 elever i grundskolan. Därefter blev de färre, men under de senaste åren har trenden åter vänt och antalet har ökat till ungefär 4000 elever i åk 1-9. (Även nationellt sett fanns fler elever i grundskolan för 15 år sedan, så minskningen och sedan ökningen i Piteå står i proportion till rikets.)³⁰ Det går nästan 170 elever per skolenhet, vilket innebär att enheternas storlek är $\frac{3}{4}$ av enheternas storlek på riksnivå i kommunala skolor. Lärarna är välutbildade; här har 97 % av lärarna pedagogisk högskoleexamen vilket är snudd på bäst av landets alla kommuner.³¹ 84,3 % av lärarna har en lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne, vilket också är mycket bra jämfört med andra.³² Att så många av Piteås lärare är behöriga och har trygga anställningar bidrar troligen till goda kunskapsresultat.

Eleverna är dock inte helt nöjda

Enligt Skolinspektionens elevenkät är ungefär fyra av fem elever i Piteås årskurs 5 ganska eller helt nöjda med sin skola som helhet, vilket är ett lägre resultat än i hälften av landets kommuner.³³ Några skolor hamnar dessutom bland de 25 % i riket med lägst resultat. Dock kan inget mönster bland skolorna ses vid en jämförelse med resultaten från samma enkätfråga 2016, utan nöjdheten verkar variera mycket mellan årskullarna. Samma fråga ställdes 2016 och då var resultaten bättre, inte bara i Piteå utan i riket. Pojkar i årskurs 5 är något mindre nöjda än flickor. Elever i årskurs 9 är mindre nöjda än eleverna i årskurs 5, men resultaten i årskurs 9 är bättre i en nationell jämförelse mellan alla elever i årskurs 9. Hur ska

³⁰ Kolada: Elever i grundskola belägen i kommunen åk. 1-9, antal

³¹ Kolada: Lärare med pedagogisk högskoleexamen i kommunal grundskola, (%)

³² Kolada: Lärare (heltidstjänster) med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne i grundskola, kommunala skolor, andel (%)

³³ Kolada: Elever i åk 5: Jag är nöjd med min skola som helhet, positiva svar, andel (%)

de här resultaten tolkas? Enkätfrågan kring nöjdhet är ju en högst generell fråga, men en det finns ganska starka statistiska samband mellan framför allt nöjdhet och trygghet, men även respekt och efterlevnad av ordningsregler. Inom dessa områden har Piteå generellt sett genomsnittliga resultat som dock varierar lite mellan årskurserna.

Anmäld elevfrånvaro ett problem

I rapporten *Barn och unga 2017/2018* uppmärksammades problem med oanmäld frånvaro. I en dialog med elevhälsan framkom att den anmälda frånvaron också i hög grad är problematisk, särskilt i de lägre årskurserna. Under 2017/2018 hade 16,2 % av eleverna i grundskolan anmäld frånvaro i spannet 20-35 dagar under läsåret. Den anmälda frånvaron varierar också väldigt mycket beroende på vilka skolor eleverna går.

Studie- och yrkesvägledning

Rektorerna har rapporterat kring sitt arbete med studie- och yrkesvägledning. Den sammanvägda bedömningen utifrån underlaget är att skolorna utför ett gott arbete. Som en rektor uttryckte det ges eleverna tillgång till studie- och yrkesvägledning i både *vid* och *snäv* bemärkelse. I en *vid* bemärkelse handlar det om att eleverna uppmuntras att ta tillvara sina personliga intressen och förmågor. I en *snäv* bemärkelse sker arbetet med studie- och yrkesvägledning på ett sätt som utvecklas i takt med elevernas stigande ålder. I de lägre stadierna handlar det exempelvis om att vårdnadshavare besöker klassen och berättar om sina yrken. I högstadiet sker det via exempelvis *prao* och *entreprenörsveckor*.

Årskurs I

Användningen av obligatoriska bedömningsstöd

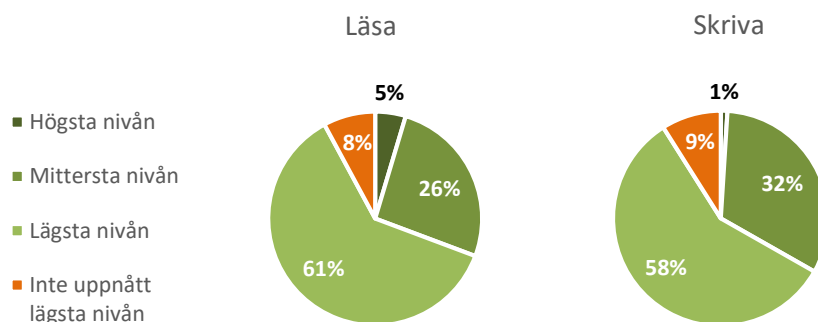
Läsning och skrivning är centrala färdigheter som barn och ungdomar behöver för sin fortsatta skolgång, för de allra flesta arbeten och för sin egen personliga utveckling. Alla skolor utom en har använt de båda obligatoriska nationella bedömningsstöden i läs- och skrivutveckling. Det är huvudmannens uppgift att se till att bedömningsstöden används, både i svenska och i matematik. Utbildningsförvaltningens språk-, läs- och skrivutvecklare har följt upp användningen och resultaten av bedömningsstödet i svenska. En skola testade eleverna i läsning men inte i skrivning. Ungefär en tredjedel av skolorna testade inte den högsta nivån.

Ca 60 % av eleverna uppfyller lägsta nivån i svenska

På hälften av skolorna nådde flickorna bättre resultat, på en skola pojkarna och på övriga ingen skillnad.

Figur 7. Resultat av bedömningsstöd i läsning och skrivande, Piteå åk 1 2017/2018

Enheternas analyser av resultaten

Några lärare rapporterade en kortfattad analys av sina resultat till språk-, läs- och skrivutvecklaren. Men de flesta skriver bara om resultaten var väntade eller inte, så det finns inte förutsättningar för att se om arbetet sker på ett någorlunda likvärdigt sätt och om insatserna motiveras utifrån kartläggningen, dvs. om det sker ett systematiskt kvalitetsarbete. Lärarnas rapportering av analyserna till rektorerna gick till på lite olika sätt. En del rapporterade till rektor vid årets slut.

Insatser utifrån resultaten

Resultaten ledde till att de flesta skolor satte in insatser för alla elever. En tredjedel av skolorna satte in insatser för de svagaste eleverna och två skolor inga insatser. Utvärderingen upplevs positiv och fungerar som ett visst stöd i det pedagogiska arbetet. Med tanke på vikten av tidiga insatser för elever i behov av extra stöd eller utmaningar är det viktigt att bedömningsstöden hjälper till att göra en så precis kartläggning som möjligt av varje elevs läs- och skrivfärdigheter, vilket dock bedömningsstödet fått kritik för att inte göra i tillräcklig utsträckning.³⁴ Det finns ett bland forskare och praktiker etablerat synsätt om att läsningen består av två delar: avkodning och språkförståelse.³⁵ Detta känns igen i Skolverkets material *Nya*

³⁴ Se bl.a. Svenska Dyslexiföreningen 2018 / nr 2

³⁵ Taube, Fredriksson, Olofsson (2015): Kunskapsöversikt om läs- och skrivundervisning för yngre elever

Språket lyfter, men samtidigt följs dessa två delar åt på var och en av de tre nivåerna i bedömningsstödet.

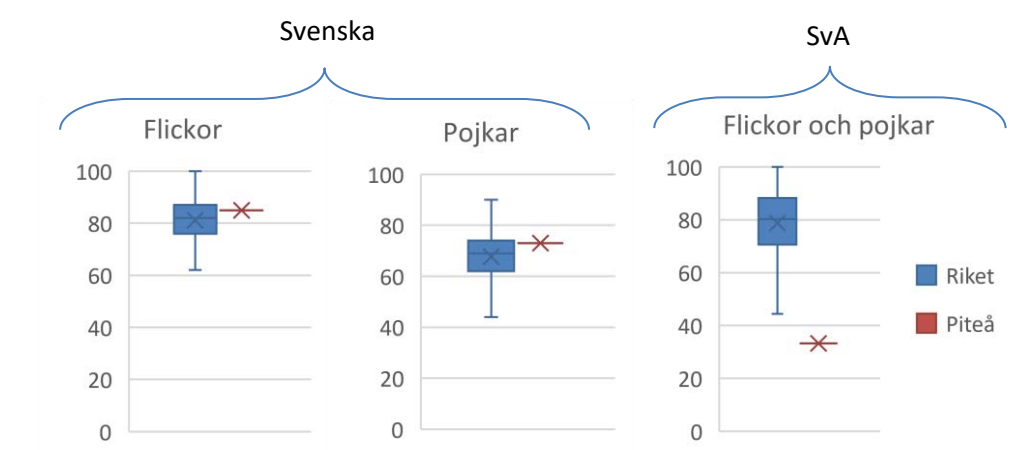
Årskurs 3

Goda resultat i svenska, men inte i svenska som andraspråk i åk 3

I åk 3 genomför eleverna nationella prov i svenska/svenska som andraspråk samt matematik. Figur 8 nedan visar att Piteås relativa resultat är högt inom svenska. Generellt sett får flickorna bättre resultat än pojkarna, men Piteås pojkar får ofta goda resultat i ett nationellt perspektiv.

Resultatet i svenska som andraspråk är däremot lågt. Det är bara en tredjedel av eleverna som når kravnivån. Piteå har förvisso bara 15 elever som läser svenska som andraspråk, så det procentuella utslaget för varje individ är stort, men det är ett resultat att uppmärksamma då yngre elever med andra modersmål blir allt vanligare. Därför är risken stor att elever med andra modersmål inte uppnår kunskapskraven i likvärdighet med andra, eftersom språket är så viktigt för alla ämnen. Att minska den risken är naturligtvis viktigt för att skapa en socialt hållbar samhällsgemenskap med mångfald som grund. Kompetensutveckling kring språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt inom projektet för nyanländas lärande är en riktad insats för att förebygga den risken.

Figur 8. Andel (%) elever som uppnått kravnivån i svenska och svenska som andraspråk (SvA).

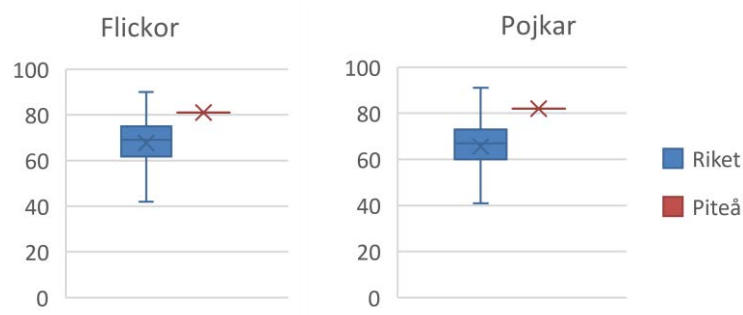

I en nationell jämförelse framkommer att flickorna är starka inom tal och pojkarna inom skrivande; Piteås flickor får goda resultat jämfört med flickor i riket när det gäller provdelen som mäter talförmågan och Piteås pojkar får goda resultat jämfört med pojkar i riket inom skrivande (inom stavning och interpunktion samt skriva faktatext). Inom läsning av berättande text och faktatext klarade sig både flickorna och pojkarna mycket bra i en nationell jämförelse.

Mycket goda resultat i matematik i åk 3

Piteå ligger väldigt högt i en nationell jämförelse av resultaten i matematik. Detta gäller både bland pojkar och bland flickor, men särskilt bland pojkarna. Pojkarna har dessutom vissa år blivit godkända i större utsträckning än flickorna.

Figur 9. Andel (%) elever som uppnått kravnivån i matematik.

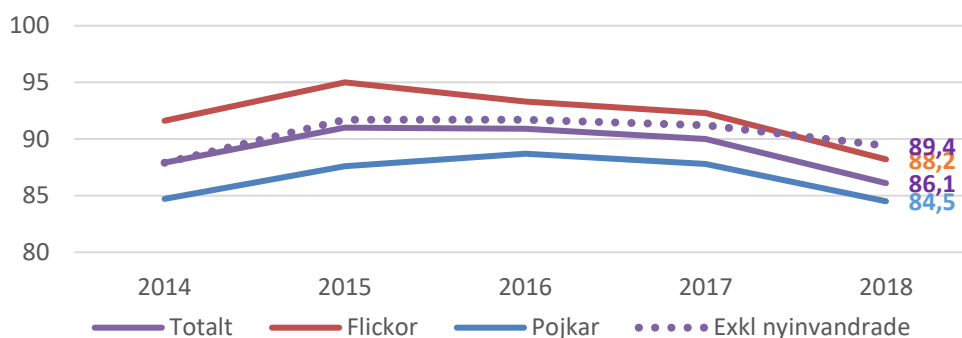

Årskurs 6

Ungefär 90 % godkända i alla ämnen under de senaste åren

Andelen elever som uppnår alla mål i åk 6 är bara marginellt förändrad sett till de senaste årens utveckling (se figur 10). På grund av att eleverna läser olika ämnen och olika antal ämnen under årskurs 6 är den totala måluppfyllnaden inte jämförbar mellan olika kommuner och län. Som synes är flickorna i högre grad godkända i alla ämnen.

Figur 10. Andel godkända i alla ämnen, Piteå enbart

Sett över tid har eleverna lite svårare för matematik och engelska än många andra ämnen – men i relation till övriga riket lyckas eleverna i Piteå bra. Relativt många elever uppfyller kunskapskraven i alla tre kärnämnen. Piteå har en större andel elever som uppnår kraven inom svenska och matematik än 75 % av kommunerna och en större andel elever som uppnår kraven inom engelska än nästan 90 % av kommunerna. Engelskan är ett av få ämnen där fler pojkar än flickor bedöms uppfylla kunskapskraven – trots att hälften av Piteås pojkar i åk 6 får ett lägre terminsbetyg än sitt nationella provresultat. (I riket får 21 % och i Piteås årskurs 9 får 25 % av pojkarna ett lägre betyg än provresultat.)³⁶ I kursplanerna står ämnets syfte och centralt innehåll med tillhörande kunskapskrav. Kunskapskraven beskriver vilken kvalitet av kunnandet som krävs för att nå olika betyg, men frågan är hur de kan förtydligas för att öka likvärdigheten för bedömning. Skolverket utreder nu hur kursplanerna kan förtydligas. Ett förslag till revidering kommer under hösten 2019.

³⁶ Skolverket: Andel (%) elever i åk 6 med lägre, samma eller högre betyg än nationella provresultat

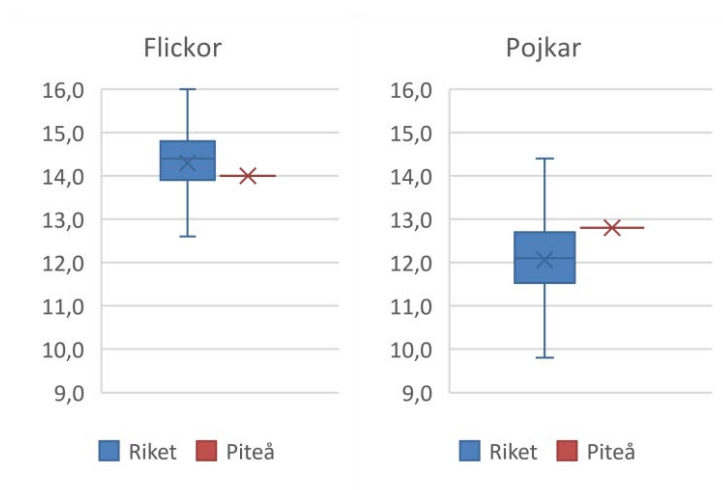
Låga resultat i svenska som andraspråk i åk 6

Grundskolan i riket liksom i Piteå har ett ökande antal elever med andra modersmål än svenska. I åk 6 var de 44 elever i maj 2018. Piteå har låga resultat i svenska som andraspråk i åk 6 liksom i åk 3. Mindre än hälften av eleverna som läser ämnet, 18 elever, uppnådde kraven (E) i åk 6 enligt Skolverkets nationella statistik.

Relativt låga nationella provpoäng i svenska

Piteå ligger lägre än många andra kommuner när det gäller nationella provpoäng i svenska i åk 6 – bland flickorna. Pojkarnas resultat är desto bättre jämfört med rikets pojkar.

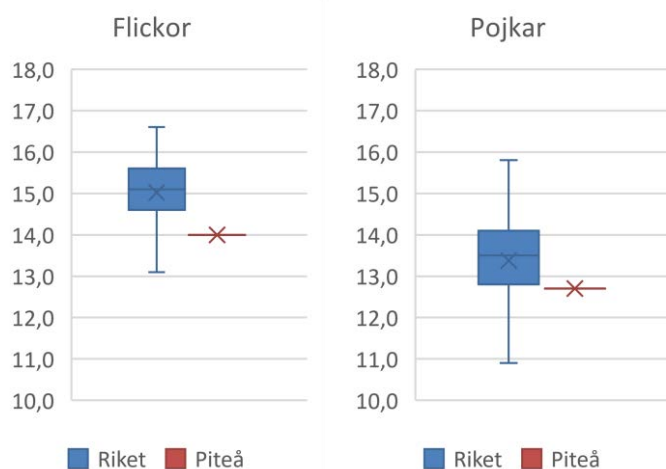
Figur 11. Genomsnittlig provpoäng i svenska nationella prov, åk 6 2017/2018.

I åk 3 fick denna årskull av elever ganska goda resultat inom provdelen tala, men i åk 6 var resultaten mycket låga jämfört med övriga riket (se figur 12 nedan). Även andra år har elever i åk 6 inte nått så goda resultat inom tala. De flesta skolorna i Piteå har dessutom en *lägre* poäng än 14 för flickor och pojkar medan någon med högre poäng drar upp genomsnittet.

Figur 12. Delprov tala

Inom delproven läsa och skriva är resultaten mycket bättre; där ligger Piteås resultat bland de 25 % bästa i landet. Även inom dessa delprov presterar pojkarna bättre relativt sin könsgrupp än flickorna. Redan i åk 3 presterade de här flickorna inom läsa inte så bra relativt rikets flickor.

Höga nationella provpoäng i matematik och engelska

Liksom i åk 3 har åk 6 relativt höga provpoäng i matematik. Samma gäller i engelska, där en större andel pojkar än flickor nådde kunskapskraven i de nationella proven. Betygspoängen i engelska är också hög.

Årskurs 9

En mycket god gymnasiebehörighet

Sett över tid är gymnasiebehörigheten i Piteå mycket god jämfört med både länet och riket (se figur 13). Piteå tillhör med råge de 25 % skolkommuner med bäst gymnasiebehörighet både bland flickor och bland pojkar.³⁷ Samma sak gäller andelen elever som klarar alla kunskapskraven i alla kurser i åk 9. Att trenden gått lite neråt under de senaste åren beror till stor del på mottagandet av nyanlända elever som inte tidigare gått i svensk skola.³⁸ Om de börjar svensk skola i årskurs 7 eller 8 kan de naturligtvis ofta behöva längre tid än två-tre år för att nå gymnasiebehörighet. Ibland har de nyanlända eleverna dessutom en kort skolbakgrund i sitt födelseland. I Piteå utgör de 5 % och nationellt utgör de 9 % av eleverna i åk 9.

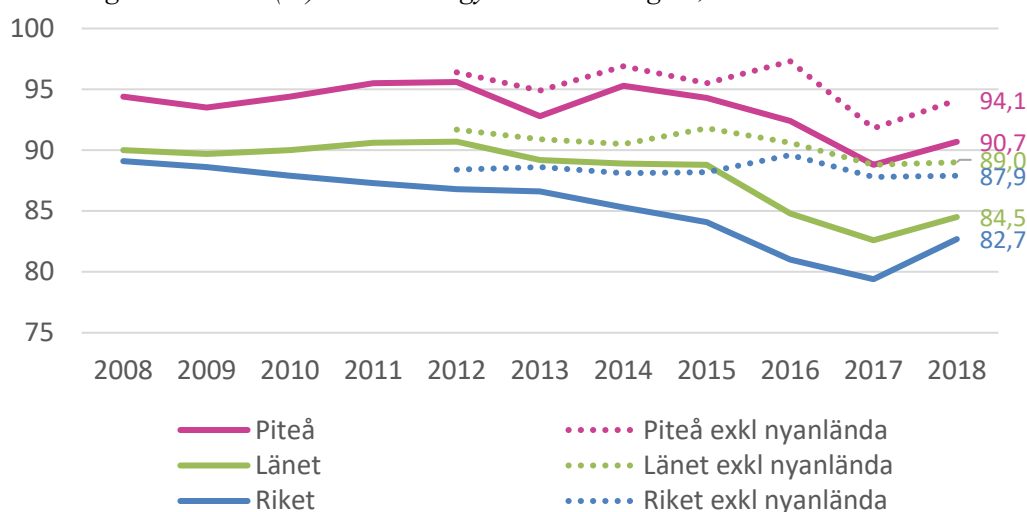
³⁷ Skolverket: Andel (%) elever i åk 9 med grundläggande gymnasiebehörighet

³⁸ En invandrad elev räknas som nyanländ under de fyra första åren i svensk grundskola.

I sina analyser lyfter rektorerna ett gott arbete med särskilt stöd och elevhälsa, höga förväntningar på eleverna, stabil personalkultur, sammanhållning och inställningen att alla elever är allas elever är andra framgångsfaktorer. Skolinspektionens enkät, som besvarades av 376 grundskollärare under våren 2018, visar att lärarna bedömer arbetet med särskilt stöd och elevhälsa relativt högt jämfört med lärarna i övriga riket.

Figur 13. Andel (%) elever med gymnasiebehörighet, åk 9. Källa: Skolverket.

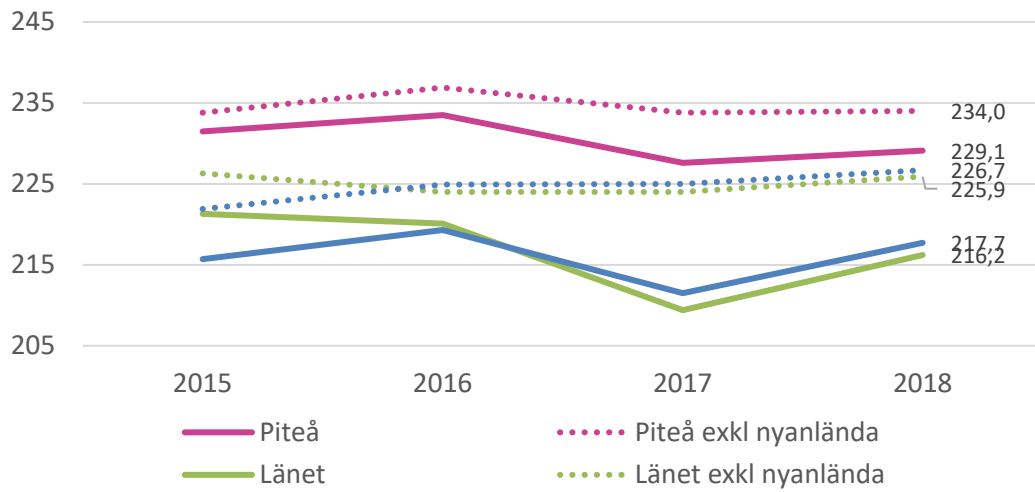
Ett högt genomsnittligt meritvärde, men flickorna saktar ner

Det genomsnittliga meritvärdet i Piteå har legat stabilt och över riksgenomsnittet under de senaste åren (sedan betygspoängen från 17 ämnen började räknas), medan rikets genomsnittliga meritvärde har ökat något (se figur 14). I förhållande till riket är det främst flickornas genomsnittliga meritvärde som drar ner Piteås genomsnitt. Det har inte sjunkit bland flickor, men flickors resultat ligger på samma nivå till skillnad från rikets som ökar. Pojkarna ligger bättre till i en riksjämförelse av meritvärden än vad flickorna gör. Att riket har en större andel nyanlända pojkar ökar skillnaden, men den finns oavsett om de nyanlända räknas med i underlaget eller inte. Just när det gäller meritvärdet i Piteå så är det lite lägre än vad som kan förväntas utifrån de gynnsamma socioekonomiska förhållandena. Det kan dock ha att göra med att högpresterande elever (i Piteå) bedöms hårdare än lågpresterande, något som har konstaterats i Skolverkets jämförelse mellan nationella provresultat och betyg.³⁹ I svenska som andraspråk uppnåddes kunskapskraven av knappt hälften av eleverna, liksom i åk 6.

³⁹ Skolverket: Andel (%) elever i åk 9 med lägre, samma eller högre betyg än nationella provresultat

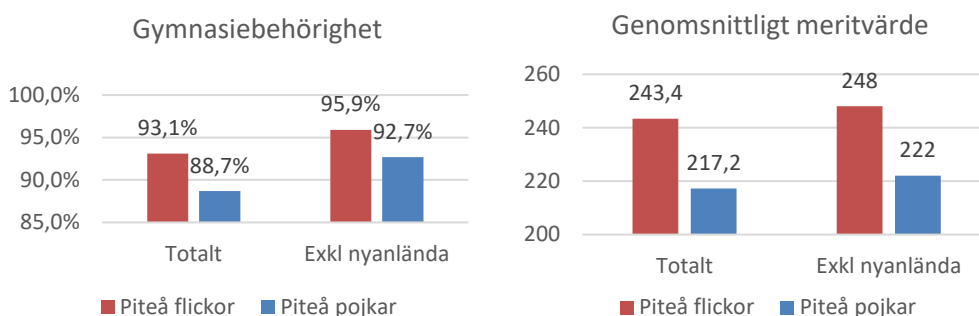
Figur 14. Genomsnittligt meritvärde, åk 9. Källa: Kolada.

Skillnaden mellan pojkar och flickor är fortsatt stor. Pojkarna är dock ”strängare” betygssatta än flickorna generellt – och dessutom får Piteås pojkar inte lika ofta ett högre slutbetyg som pojkar i riket. Samma sak gäller dock Piteås flickor jämfört med flickor nationellt, så den relativa betygssättningen kan spela in.

Figur 15.

Relativt höga nationella provpoäng i svenska och engelska

I de nationella proven i svenska tillhör Piteå de 50 % av kommunerna med bäst resultat både för flickor och för pojkar. Resultaten i engelska är så bra att Piteå placeras bland de 25 % av kommunerna med bäst resultat.⁴⁰ Det finns tyvärr ingen statistik för de nationella proven i matematik, på grund av att många prov byttes ut på grund av fusk.

Grundsärskolan

Kompetensen och lärartätheten inom grundsärskolan är god, om än lite lägre än i länet och riket. Fem elever går per lärare, till skillnad från rikets fyra elever per lärare. Alla lärare har en pedagogisk högskoleexamen, vilket är ungefär 10 % mer än i länet och 20 % mer än i riket.⁴¹ Mycket arbete har under läsåret gjorts inom området svenska respektive kommunikation. Bedömningen av elevernas utveckling sker för varje elev genom en kartläggning. Betyget F finns inte i grundsärskolan. Om målet för E inte uppnås ska betyg i ämnet inte sättas. Utvecklingsinriktningen inför läsåret 2018/2019 handlar bl.a. om lärarnas reflektion, dialogen med vårdnadshavare och att bryta ner kunskapsmålen samt att arbeta med ett fokus på möjligheter, dvs. ett salutogent förhållningssätt.

⁴⁰ Skolverket: Nationella prov åk 9, poäng per delprov i svenska och engelska

⁴¹ Skolverket: Andel (%) heltidstjänst lärare i grundsärskola med pedagogisk högskoleexamen, kommunal regi

Gymnasieskolan

Kommunal gymnasieskola ett attraktivt val

Gymnasieskolan i Piteå har växt; under de senaste fyra läsåren har Strömbackaskolans och Grans naturbruksgymnasiums elevantal stigit med 16 % respektive 12 %. I Strömbackaskolans fall kommer eleverna från tre håll: en allt större andel av de elever som är folkbokförda i kommunen går gymnasieskolan här, fler elever från andra kommuner och fler nyanlända elever utbildar sig här. Grans naturbruksgymnasium har attraherat fler elever i och med att kommunen tog över huvudmannaskapet från regionen och därmed säkerställde skolans och utbildningens framtid. Piteå är inte unikt i avseendet att fler elever har anslutits till kommunal gymnasieskola under de senaste åren; de fristående gymnasieskolornas andel av den svenska marknaden var nära 50 % läsåret 2011/2012 men låg på 33 % läsåret 2017/2018. Däremot ligger Piteå nästan på första plats i landet när det gäller andel elever i kommunens egna skolor.

Gymnasieskolans lärartäthet är i nivå med länet och riket, 10,5 elever per heltidstjänst lärare.⁴² Detta varierar dock stort mellan de olika programmen beroende på undervisningens upplägg och behov. 87 % av heltidstjänsterna har en lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne, vilket ligger strax över riksgenomsnittet.⁴³

Enligt Skolinspektionens elevenkät är 84,8 % av elever i årskurs 2 ganska eller helt nöjda med skolan, vilket är ett bättre resultat än i hälften av landets kommuner. De flesta ligger i mitten i en nationell ranking, fastän en av enheterna hamnar bland de 25 % i riket med lägst resultat. Dock kan inget mönster bland enheterna ses vid en jämförelse med resultaten från samma enkätfråga 2016, utan nöjdheten verkar variera mycket mellan årskullarna. Samma fråga ställdes 2016 och då var resultaten lägre, så trenden går uppåt till skillnad från i grundskolan (se s. 12-13). Hur ska de här resultaten tolkas? Enkätfrågan kring nöjdhet är ju en högst generell fråga, men det finns ett statistiskt signifikant samband mellan framför allt nöjdhet och trygghet, men även respekt och efterlevnad av ordningsregler. Där har Piteå generellt sett genomsnittliga resultat, som dock varierar lite mellan årskurserna.

⁴² Kolada: Elever/lärare (heltidstjänst) i kommunal gymnasieskola

⁴³ Kolada: Lärare (årsarbetare) med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne i gymnasieskola, kommunala skolor, andel (%)

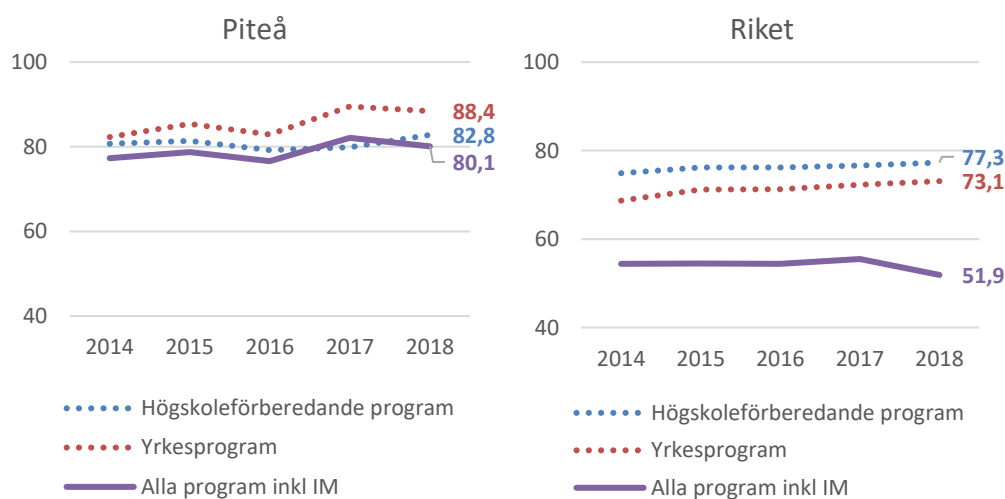

Många tar examen inom tre år

Sammantaget visar gymnasieskolan en mycket positiv utveckling under de senaste fem åren. Den totala andelen elever med examen inom tre år är 80,1 %, att jämföra med genomsnittskommunens 51,9 %.⁴⁴ Andelen elever som har uppnått grundläggande behörighet till universitet och högskola inom tre år är 55,8 %, jämfört med genomsnittskommunens 39,7 %, ⁴⁵ detta trots att Piteå har en stor andel elever på yrkesprogram. I en jämförelse med de andra kommunerna i fyrkanten står Piteå högst. Det är främst elever på yrkesprogram som står för en starkt genomströmning på tre år mot en examen; 2014 var de 82,3 % och i år 88,4 %.⁴⁶ Rektorerna har arbetat för synliggörande och stöd för alla elever, en välorganiserad elevpraktik och det finns ett gott samarbete med branschen.

Figur 16. Andel (%) elever med gymnasieexamen inom tre år, kommunal regi.

Källa: Skolverket.

En analys av gymnasiegenomströmningen utifrån ett socioekonomiskt perspektiv förklarar också en hel del av Piteås resultat jämte rikets. Att Piteås kommunala gymnasieskola har en relativt liten andel elever med utländsk bakgrund (15 %) jämfört med riketsmedelvärdet (44 %) spelar roll. Det finns ett ganska starkt samband mellan gymnasiegenomströmning och den här variabeln, starkare än ekonomiskt bistånd eller arbetsmarknadsanknytning. Andelen elever som har utländsk bakgrund ökar dock i Piteå och därför är det viktigt att med omsorg följa utvecklingen och se till att stötta dem så väl som möjligt. Det finns tillgång till studiehandledning på modersmålet i de tre största modersmålen: dari, persiska och

⁴⁴ Kolada: Andel (%) elever med gymnasieexamen inom tre år, kommunal regi

⁴⁵ Kolada: Andel (%) elever som har uppnått grundläggande behörighet till universitet och högskola inom tre år, kommunal regi

⁴⁶ Kolada: Andel (%) elever på yrkesprogram med gymnasieexamen inom tre år, kommunal regi

arabiska. Tider är avsatta för det i en språkstudio, men det är få elever som söker sig dit. De får annan hjälp med studiehandledning, t.ex. genom att specialpedagogen jobbar med de nyanlända eleverna.

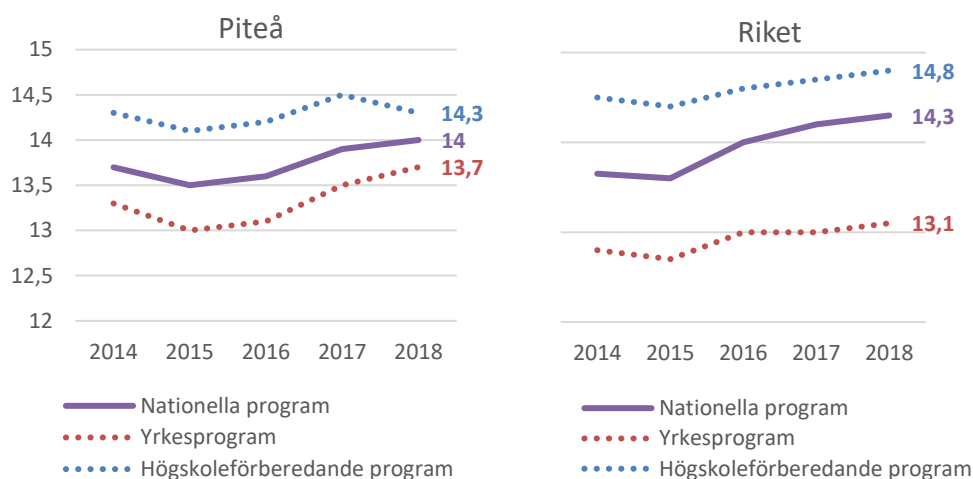
Lägre genomsnittlig betygspoäng

Piteå har, över tid, en lägre genomsnittlig betygspoäng än riket på de högskoleförberedande programmen, vilket drar ner hela gymnasieskolans genomsnitt. Det här resultatet påverkas troligen av tre faktorer. Den första handlar om *elevunderlaget*; yrkesprogrammets popularitet lockar de studieambitiösa elever som annars skulle ha valt – och i andra kommuner i större utsträckning väljer - högskoleförberedande program. I Piteå går en relativt stor andel av eleverna på yrkesprogram (41,4 % jämfört med rikets 27,2 %). Den andra faktorn är troligtvis *relativ betygssättning*, det vill säga att betygssättningen utgår ifrån den genomsnittliga prestationsnivån hos eleverna på den egna skolan. Skolverket har funnit att ”betygssättningen är mer restriktiv i skolor med många högpresterande elever och omvänt mindre restriktiv i skolor med många lågpresterande elever.”⁴⁷ Piteås gymnasieelever får oftare än riksgenomsnittet lägre ämnesbetyg än nationella provresultat (generellt sett, med undantag för ett fåtal ämnen/prov), vilket verkar styrka att relativ betygssättning förekommer. Den tredje faktorn är *lärnarnas kompetens*; lärarkåren i Piteå har en högre behörighet än rikssnittet och personalstyrkan är stabil över tid, vilket ger goda förutsättningar för en korrekt betygssättning och en trygghet i att välja ett lägre betyg där det är motiverat. En undersökning på Strömbackaskolan visar att där inte finns någon betygsinflation.

⁴⁷ Skolverkets pressmeddelande 2019-02-05

Figur 17. Genomsnittlig betygspoäng för elever med examen eller studiebevis, kommunal regi. OBS! Skalan. Källa: Skolverket.

I en sista reflektion bör det vägas in att kunskapsresultat inte bara speglas i själva betygen utan också i aktiviteterna bland de utexaminerade studenterna. Gymnasieskolan i Piteå får återkoppling från branschen och det finns en stor efterfrågan och attraktivitet bland eleverna.

Efter gymnasieskolan

Det är vanligare med eftergymnasial utbildning i Piteå än för de flesta av landets kommuner. Andelen gymnasieelever på högskoleförberedande program som går över till universitet/högskola direkt efter avslutad gymnasieutbildning fluktuerar mycket mellan åren och ligger på mellan ca 20-30 %. Men medan riksandelen (strax över 20 %) har sjunkit något under de senaste åren går tendensen i Piteå mot en ökning.⁴⁸ Om utvecklingen fortsätter kommer det alltså inom några år att vara vanligare bland studenter i Piteå än i riket i stort att direkt påbörja högskole- eller universitetsstudier.

Elever på yrkesprogram får generellt sett goda kontaktytor med branschen där de efter utbildningen kan söka jobb. Strömbackaskolan arbetar med målet att bli en av Sveriges bästa skolor för automation då det är en stark utvecklingstrend inom teknik och industri. I linje med det regionala och lokala näringslivets tekniska utveckling har skolan projekterat för att olika program ska ha gemensamma industrianpassade lokaler med modern utrustning, men lokalfrågan och finansieringen är ännu inte

⁴⁸ Kolada: Gymnasieelever som gått över till universitet/högskola direkt efter avslutad gymnasieutbildning, kommunala skolor, andel (%)

färdig. Grans naturbruksgymnasium har påbörjat arbetet med att skapa ett kompetenscentrum för gröna näringar för att stärka landsbygdsutvecklingen.

Gymnasiesärskolan

På gymnasiesärskolan finns nationella program som är yrkesinriktade. Eleverna läser olika ämnen som är indelade i kurser och får kursbetyg. Det finns också individuella program som är till för elever som behöver en utbildning som är anpassad för de egna förutsättningarna. Där läser eleven ämnesområden istället för ämnen.

Lärartätheten i gymnasiesärskolan i Piteå är mycket god och liksom i grundsärskolan har alla lärare en pedagogisk högskoleexamen.⁴⁹ Totalt sju elever gick ut gymnasiesärskolan under läsåret 2017/2018. Från individuella gick två elever ut skolan med gymnasieintyg. Från nationella gick fem elever ut skolan. Fyra av dem med fullständiga betyg. En elev valde att sluta i förtid och fick således inte fullständiga betyg.

Exempel på framgångsfaktorer är att kunskapsutvecklingen för eleverna ständigt tydliggjorts med hjälp av formativ bedömning. Eleverna har arbetat på sin egen nivå med uppgifter utifrån sina förutsättningar. Lektionerna anpassas efter elevens ork och koncentration. Lärarna försöker också att koppla lärandet till praktisk nytta samt social kompetens. De betonar vikten av en god hälsa med hjälp av daglig fysisk aktivitet samt kostråd.

⁴⁹ Skolverket: Andel (%) heltidstjänst lärare i gymnasiesärskolan med pedagogisk högskoleexamen, kommunal regi

Återkoppling kring tidigare uppdrag

I samband med kvalitetsrapporten Utbildning, arbete och näringsliv 2016/2017 utdelades uppdrag om att vidta tre åtgärder. Här är en återkoppling kring dem.

Åtgärd 1:

Sambedomning i nationella prov i svenska åk 3 genomförs ytterligare ett år för att följa utvecklingen på kommunnivå respektive enhetsnivå. Kommunövergripande språk-, läs- och skrivutvecklare ansvarar för uppföljningen. *Åtterrapporteras till Barn- och utbildningsnämnden i kvalitetsrapporten Utbildning, arbete och näringsliv 2017/2018.*

Språk-, läs- och skrivutvecklaren rapporterar följande: Under vårterminen 2018 genomfördes för andra året en kommungemensam bedömning av skrivdelarna i svenska i åk 3. Bedömningarna gjordes av en central rättningsgrupp. Gruppen ser att elevprestationerna i år haft en högre och jämnare nivå och bedömer att den kommungemensamma rättningsgruppen och den återkoppling som skolorna får bidragit till ökad måluppfyllelse, ökad likvärdighet och en högre lägstanivå. Insatsen fortsätter under läsåret 2018/2019.

Åtgärd 2:

Kommunövergripande matematikutvecklare får i uppdrag att redovisa vilka åtgärder som vidtagits i grundskolorna för att förbättra resultaten i matematik för åk 6. *Åtterrapporteras till Barn- och utbildningsnämnden senast den 24 augusti.*

Matematikutvecklaren rapporterade till Barn- och utbildningsnämnden den 24 augusti 2018 och gjorde i bilagan till tjänsteskrivelsen⁵⁰ en lista över åtgärderna:

Olika åtgärder som skolorna har gjort på kort sikt

- Arbetslaget stärkt när de ser resultat av sitt samarbete i Ma.
- Mindre grupper – två lärare där det är möjligt, utvärdera undervisningen
- Screeningar i Matematik
- Det stöd som eleverna får är tillgång till extrahjälp i form av specialpedagogiskt stöd.
- Anpassat material
- Tillsatt resurs av en undervisande lärare i matematik
- Förstärka och prioritera arbetet runt tal och taluppfattning
- Resurslärarna delaktiga i ämneslärarnas planering på gruppen
- Arbeta med grunderna och taluppfattningen

⁵⁰ Protokoll med bilagor från den 24 augusti 2018 (senast hämtat 2019-03-20) finns på: <https://www.pitea.se/Invanare/Kommun-politik/politik/Namnder/Barn--och-utbildningsnamnden/Protokoll/>

- Att hålla gruppen samlad, stöd i gruppen, möjlighet att dela.
- Möjlighet att dela eleverna i mindre grupper är framgångsrikt för att bättre kunna anpassa undervisningen.
- Dela undervisning mellan lärare, lektionsplaneringar, test, genomgångar i större utsträckning, specialpedagogiskt stöd.
- Arbeta med skriftlig kommunikation och resonemang
- Tydlighet i det matematiska resonemanget – vad krävs för att få ett högre betyg.
- Vi har också under de sista två åren försökt få till bättre stöd såväl specialpedagogiskt som anpassningar

Olika åtgärder som skolorna har gjort på lång sikt

- Specialpedagog ansvarar för att använda resurser inom tjänsterna
- Behöver få full behörighet i matematik
- ”Kollegialt lärande” som fokusområde
- Pedagogiska samtal i reflektionsgrupper som består av lärare från 4-9
- Speciallärare kan komma in som stöd vid behov
- Arbeta med frånvaroproblematik, att stärka vårdnadshavarnas roll
- Samarbeta med lågstadierna i centrala stan finns där vi diskuterar resultaten
- Förändra det specialpedagogiska stödet till att vara mer i perioder av intensiv träning.
- Samarbetet med vårdnadshavarna
- Fortsätta ha en helhetssyn på alla elever i en årskurs och arbeta tillsammans med dessa.
- Framgångsfaktorer - kontinuitet i bemanningen, behörighet i de ämnen som undervisas i, alla pedagoger har deltagit i mattelyftet
- Lägga matematiklektionerna på samma tid för att möjliggöra att nyttja lärarnas kompetenser som resurs för varandra samt att speciallärare kan komma in som stöd vid behov

Åtgärd 3:

Rektorerna för Pitholmsskolan, Sjulnässkolan och Solanderskolan får i uppdrag att redovisa vilka åtgärder som vidtagits för att öka andelen elever som blir behöriga till gymnasieskolan. *Åtterrapporteras till Barn- och utbildningsnämnden senast den 24 augusti.*

De tre rektorerna redovisade skolornas vidtagna åtgärder vid Barn- och utbildningsnämndens sammanträde 2018-08-24. Samtliga har gjort en analys och samtliga skolor bedriver olika typer av organisatoriska, pedagogiska och sociala insatser för att öka gymnasiebehörigheten. De handlar bland annat om en tydlig struktur för det systematiska kvalitetsarbetet, en analys av kunskapsresultaten på både ämnes- och elevnivå, insatser från elevhälsan och erbjudanden om läxhjälp. Som ett exempel ur de ganska omfattande redovisningarna rapporterar rektorn på Solanderskolan följande:

På Solanderskolan har vi under de senaste tre läsåren arbetat mycket med kollegiala lärprocesser. Vi har i strukturerad form arbetat med att i kollegiet utveckla vårt formativa förhållningssätt i undervisningen. Totalt har nästan 36 timmar avsatts till strukturerade workshops i bedömning för lärande, betyg och bedömning samt att lärarna utfört lektionsbesök hos varandra. Allt detta i syfte att utveckla lärarnas lärande och undervisning. Det i sin tur ska på sikt ge en ökad måluppfyllelse. Flertalet lärare på skolan har också deltagit i matematiklyftet, läslyftet och svenska som andraspråk-utbildningen. Lokalt på skolan har vi också arbetat fram en modell för hur vi följer måluppfyllelsen på klassnivå och elevnivå. Denna modell har syftet att tidigt kartlägga och tillsammans med elevhälsoteamet komma fram till lämpliga anpassningar för enskilda elever. Vi har sedan ett antal år tillbaka haft utvecklingssamtalen tidigt på terminen för att ha tid på oss att arbeta med individuella lösningar samt delge föräldrar information. Vi har utvecklat det arbetet under året och det har i sin tur inneburit att studie- och yrkesvägledarna och medlemmar från elevhälsoteamet tidigt på terminen har ytterligare ett möte med elev och vårdnadshavare i åk 9 för att prata om gymnasiet och individuell utvecklingsplan för läsåret. Det är första året vi har arbetat på detta sätt och det har hittills upplevts som ett fungerande arbetssätt.

För vidare läsning och fler exempel, se bilagorna till sammanträdesprotokollet.⁵¹

⁵¹ Protokoll med bilagor från den 24 augusti 2018 (senast hämtat 2019-03-20) finns på: <https://www.pitea.se/Invanare/Kommun-politik/politik/Namnder/Barn--och-utbildningsnamnden/Protokoll/>

Ledningsgruppens rekommendation

Utifrån ovanstående analys beslutar Utbildningsförvaltningens ledningsgrupp att ange följande grad (1-4) av måluppfyllelse:⁵²

Utbildning, arbete och näringsliv	2017-2018	2016-2017
Kommunal förskola och skola ska vara ett attraktivt val (nämndsmål)	4	4
Alla elever uppnår minst kunskapsmålen för varje ämne (nämndsmål)	3	3
Piteå ska erbjuda goda förutsättningar för ett livslångt lärande (övergripande mål)	4	4
Piteå ska år 2020 ha 43 000 invånare, och till 2030 46 000 invånare (övergripande mål)	3	3

Ledningsgruppen rekommenderar Barn- och utbildningsnämnden att utdela följande uppdrag till **förvaltningschef**:

- Säkerställa att bedömningsstöd i såväl svenska som matematik används i förskoleklass och åk 1.
- Ta fram en modell för uppföljning av fritidshemmens kvalitetsarbete.
- Analysera Piteås låga resultat gällande svenska som andraspråk samt utforma en handlingsplan för att förbättra resultaten på sikt.

Samtliga uppdrag skall vara genomförda och redovisas för nämnden 2019-09-25.

Piteå 2019-03-28

Malin Westling, Förvaltningschef

⁵² Grad av måluppfyllelse bedöms enligt följande skala: 1) Målet ej uppfyllt, 2) Målet delvis uppfyllt, 3) Målet uppfyllt i hög grad samt 4) Målet helt uppfyllt